Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 16.01.1986, sp. zn. 11 Tz 46/85, ECLI:CZ:NS:1986:11.TZ.46.1985.1

Číslo: 55/1986

Právní věta: K hodnocení znaleckého posudku o duševním stavu obviněného. Jestliže znalci psychiatři zkoumající duševní stav obviněného činí svůj nález na úrazu hlavy obviněného a jeho následcích, musí se ve svém posudku vyrovnat s dosavadní zdravotnickou dokumentací týkající se tohoto úrazu a jeho následků včetně předchozích posudků znalců psychiatrů, kteří se těmito otázkami v minulosti již zabývali. Bez objasnění a zdůvodnění odlišných závěrů nelze považovat posudek znalců za úplný.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 16.01.1986

Spisová značka: 11 Tz 46/85

Číslo rozhodnutí: 55

Číslo sešitu: 7-8

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Dokazování, Důkaz znalecký, Hodnocení důkazů

Předpisy: 141/1961 Sb. § 2 odst. 5
§ 105 odst. 2
§ 116
§ 172 odst. 1 písm. e
§ 2 odst. 6

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 55/1986 sb. rozh.

K hodnocení znaleckého posudku o duševním stavu obviněného.

Jestliže znalci psychiatři zkoumající duševní stav obviněného činí svůj nález na úrazu hlavy obviněného a jeho následcích, musí se ve svém posudku vyrovnat s dosavadní zdravotnickou dokumentací týkající se tohoto úrazu a jeho následků včetně předchozích posudků znalců psychiatrů, kteří se těmito otázkami v minulosti již zabývali. Bez objasnění a zdůvodnění odlišných závěrů nelze považovat posudek znalců za úplný.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR z 16. 1. 1986 sp. zn. 11 Tz 46/85.)

K stížnosti pro porušení zákona, kterou podal generální prokurátor ČSR, Nejvyšší soud ČSR zrušil pravomocné usnesení vyšetřovatele Obvodní správy SNB, oddělení vyšetřování VB Praha 5 ze dne 17. ledna 1985 sp. zn. ČVS: VV-402/84 a uvedenému vyšetřovateli přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Usnesením vyšetřovatele OS SNB, oddělení vyšetřování VB Praha 5 ČVS: VV-402/84 ze dne 22. 11. 1984 bylo zahájeno trestním stíhání pro trestný čin podvodu podle § 250 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. b) tr. zák. a téhož dne bylo proti obviněnému B. K. vzneseno obvinění. Uvedeného trestného činu se měl obviněný dopustit tím, že od roku 1979 do poloviny roku 1984 pod různými nepravdivými záminkami vylákal od různých občanů poměrně značné finanční částky a jiné věci (zejména osobní automobily), přičemž částky ve stanovených termínech nevracel, a stejně tak neprovedl slíbené opravy automobilů či jiných věcí. Obviněný B. K. měl takto vylákat na J. M. částku 30 000,- Kčs, na E. F. částku 2400,- Kčs a magnetofon National v hodnotě 7600,- Kčs, na K. Ž. částku 3500,- Kčs, na F. K. částku 7500,- Kčs a automobil v hodnotě 6000,- Kčs a na J. H. částku 6500,- Kčs a automobil v hodnotě 5000,- Kčs.

V průběhu trestního řízení bylo trestní stíhání rozšířeno pro trestný čin nedovoleného ozbrojování podle § 185 odst. 1 písm. b) tr. zák., přípravu k trestnému činu loupeže podle § 7 odst. 1, § 234 odst. 1 tr. zák., trestný čin zpronevěry podle § 248 odst. 1 tr. zák. a další podvodné jednání podřazené pod § 250 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. b) tr. zák. Tato další trestná činnost obviněného měla spočívat v tom, že si opatřil dvě střelbyschopné pistole a 37 ks ostrých nábojů a připravoval se tak na přepadení cizího státního příslušníka, dále si přivlastnil cenné věci (hrací obraz, zlatý náramek aj.) s tím, že zajistí jejich prodej, peníze ani věc však poškozenému T. O. nevrátil, a konečně podvodně vylákal na J. Ž částku 500,- Kčs pod příslibem přednostního obstarání řidičského průkazu.

Opatřením ze dne 10. 12. 1984 přibral vyšetřovatel VB ke zkoumání duševního stavu obviněného B. K. znalce z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie MUDr. J. Č. a MUDr. H. J. Tito znalci pak v písemném znaleckém posudku ze dne 14. 1. 1985 mimo jiné dospěli k závěru, že obviněný B. K. trpí vážnou duševní chorobou, a to organickým psychosyndromem s demencí organického typu, přičemž v důsledku této choroby byly podle znalců rozpoznávací a ovládací schopnosti obviněného sníženy až k hranici jejich vymizení a obviněný nebyl schopen plnohodnotné účasti na trestním řízení. Dále znalci doporučili, aby obviněnému bylo uloženo ochranné psychiatrické léčení ústavní.

Na podkladě uvedených znaleckých závěrů vyšetřovatel OS SNB, oddělení vyšetřování VB Praha 5, usnesením ze dne 17. 1. 1985 podle § 172 odst. 1 písm. e) tr. ř. zastavil trestní stíhání obviněného B. K. pro uvedené trestné činy. Toto usnesení nabylo právní moci dne 5. října 1985.

Proti tomuto usnesení vyšetřovatele VB podal ve lhůtě stanovené v § 272 tr. ř. generální prokurátor ČSR stížnost pro porušení zákona v neprospěch obviněného B. K. V ní uvedl, že závěr vyšetřovatele VB vedoucí k zastavení trestního stíhání vycházel z neúplného a nesprávného zhodnocení všech okolností důležitých pro rozhodnutí, a z toho důvodu označil napadené rozhodnutí přinejmenším za předčasné. Podle námitek uplatněných ve stížnosti pro porušení zákona trpí znalecký posudek vážnými nedostatky, neboť ač se znalci psychiatři shodli na závěru, že uvedené onemocnění obviněného se rozvinulo na podkladě mozkového traumatu v roce 1972, nebyl tento závěr patřičně podložen odpovídajícími metodami, tj. především elektroencefalografickým vyšetřením a navíc se znalci nevypořádali s předchozími znaleckými posudky zpracovanými v souvislosti přitom stěžovatel poukázal zejména na znalecký posudek MUDr. J. V. a MUDr. J. K., podaný v trestní věci vedené u obvodního soudu pro Prahu 5 pod sp. zn. 2 T 149/73. Tehdy totiž znalkyně shledaly obviněného plně příčetným, neboť ani na podkladě elektroencefalografického vyšetření u něho nezjistily žádné poúrazové změny. V dalším pak stěžovatel podrobně rozvedl, jakým způsobem mělo být řízení před

meritorním rozhodnutím doplněno, přičemž, pokud by se ani potom nepodařilo uvedené nedostatky postupem podle § 109 tr. ř. odstranit, nebylo by vyloučeno ani případné přibrání jiných znalců psychiatrů.

Nejvyšší soud České socialistické republiky přezkoumal na podkladě podané stížnosti pro porušení zákona podle § 267 odst. 1 tr. ř. napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které mu předcházelo,a shledal, že zákon byl porušen.

Je nutno souhlasit se stížností pro porušení zákona, neboť v posuzované trestní věci ve vztahu k trestní odpovědnosti obviněného skutečně nebyly dosud soustředěny všechny dostupné důkazy, a také jejich dosavadní hodnocení neodpovídalo zásadám obsažených v ustanovení § 2 odst. 6 tr. ř. V důsledku toho závěr o nepříčetnosti obviněného B. K., jak byl vyšetřovatelem VB převzat ze znaleckého posudku znalců psychiatrů, nebyl dostatečně přesvědčivý.

Jak totiž vyplývá z obsahu písemného znaleckého posudku MUDr. J. Č. a MUDr. H. J., kteří duševní stav obviněného vyšetřovali, mimo vlastní vyšetření vycházeli znalci prakticky z chorobopisu obvodního lékaře OÚNZ Praha 5, z něhož, jak ostatně také znalci konstatovali, nebylo patrno, že by se obviněný léčil na psychiatrickém oddělení. Další zdravotnickou dokumentaci znalci k dispozici neměli, a proto jejich závěr o tom, že zjištěná duševní choroba obviněného se rozvinula na podkladě mozkového traumatu a roku 1972, nejen nebyl náležitě podložen, ale byl dokonce v rozporu s předchozím znaleckým posudkem MUDr. V. a MUDr. K., vypracovaným v trestní věci obvodního soudu pro Prahu 5 sp. zn. 2 T 149/73. Při tomto znaleckém zkoumání znalkyně neshledaly u obviněného B. K. žádnou duševní chorobu, a na svých závěrech nic nezměnily ani v dodatku ke svému písemnému znaleckému posudku, který byl podáván v podstatě na základě námitek obviněného dne 5. 3. 1974. Z toho dodatku je zřejmé, že znalkyně mimo jiné provedly u obviněného i elektroencefalografické vyšetření a nezjistily žádné změny ve smyslu deteriorace či demence. Z obsahu tohoto posudku je rovněž patrno, že znalkyně měly tehdy k dispozici veškerou zdravotnickou dokumentaci obviněného a byly seznámeny též se závěry předchozích znaleckých posudků MUDr. D. a MUDr. G. z roku 1964 a MUDr. B. a MUDr. H. z roku 1959.

Z uvedeného je zřejmé, že takovým způsobem mělo být postupováno i v nynějším případě a povinností vyšetřovatele VB proto bylo, aby opatřil všechny příslušné trestní spisy obviněného, umožnil jejich studium znalců, kteří by svou pozornost mohli soustředit zejména na znalecké posudky z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, založené v těchto spisech, vyjádřili by se k jejich závěrům a fundovaně vysvětlili, proč jsou nyní odlišného názoru; to by se zřejmě neobešlo např. bez nového elektroencefalografického vyšetření obviněného, aby bylo objektivně zjištěno, zda, popřípadě jaké následky úrazu hlavy z roku 1972 přetrvávají, případně proč se projevily až v pozdější době.

Poněvadž však takovým způsobem v posuzované trestní věci postupováno nebylo, nemohl Nejvyšší soud ČSR jinak, než přiznat podané stížnosti pro porušení zákona plné oprávnění. Podle § 268 odst. 2 tr. ř. proto vyslovil porušení zákona v základním procesním ustanovení § 172 odst. 1 písm. e) tr. ř., napadené rozhodnutí včetně rozhodnutí navazujících zrušil a vyšetřovateli VB přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.